

i Øjeblikket har Natarbejde, og hvilke Overgangsbestemmelser der i saa Henseende kan være tjenlige. Jeg tror, dette Oplysningsarbejde maa gøres ikke blot af Hensyn til dem, der ønsker denne Sag løst nu, som jeg ønsker det, men ogsaa af Hensyn til dem, der staa vaklende i dette Spørgsmaal, og, jeg kan ogsaa sige, af Hensyn til dem, der overhovedet ikke har Hjerte for dette Spørgsmaal.

Elna Munch: De to Lovforslag, vi her behandler, er jo begge Beskyttelsesforslag for Kvinder, og det er da naturligt, at der overfor dem har gjort sig særlige Synspunkter gældende fra Kvindernes Side.

Forslaget om Barselhvile er jo det mest omfattende, drejer sig om Virksomheder baade indenfor Haandværk, Industri, Handel og Transport, medens Forslaget om Ratifikation af Konventionen om Kvinders Natarbejde er begrænset til Virksomheder indenfor Haandværk og Industri, og i det hele gælder Forslaget om Barselhvile jo et langt, langt større Antal Kvinder. Om begge Forslag gælder det, at det befrygtes, at deres Gennemførelse i nogen Grad vil svække Kvinderne i Konkurrencen om Arbejdet og vanskeliggøre deres Ansættelse paa tilfredsstillende Vilkaar. Hvor meget dette betyder, ved jeg ikke. Jeg tror nu, at Kvinderne i de fleste af de Virksomheder, det drejer sig om, er ret uundværlige, idet man i disse lægger Vægt paa Kvindernes Fingerfærdighed og deres særlige Evner i forskellige Retninger, og tillige er der en anden Grund, som ganske vist er sørgelig, men som er uomtvistelig, nemlig den, at Kvinderne er lønnet saa langt lavere end Mændene, hvorfor man altid fra Arbejdsgivernes Side vil være ivrig for at beholde Kvinderne i Arbejdet. Til Trods for, at begge Forslagene er Beskyttelsesforslag overfor Kvinder, har Stemningen overfor disse to Forslag imidlertid været forskellig i Kvindekredse. Overfor Forslaget om Kvinders Barselhvile har Kvindernes Opfattelse været den, at Hensynet til, at Kvinder i Tiden nærmest før og efter Fødselen har tilfredsstillende Vilkaar, maa være alt overvejende, og derfor er der her Tilbøjelighed til at sætte sig ud baade over Hensynet til Konkurrence-dygtighed og over de forskelligartede Bekymringer, som for nogle Mænds Vedkommende gør sig gældende med Hensyn til dette Forslag. Naar jeg her taler om Kvinder, maa jeg naturligvis undtage det ærede Medlem Fru Mathilde Hauschultz, men hun er jo ogsaa noget for sig. Derimod har Stem-

ningen i visse Kvindekredse været imod Forbud mod Natarbejde, og den Begrundelse, der gives, er først og fremmest den, at et saadant Forbud vilde drive Kvinderne bort fra ret vel betalt Arbejde i nogle Virksomheder med gode Lønvilkaar og i det hele stille dem ringere i Konkurrencen.

Det Spørgsmaal, der her er at klare, er da dette, om denne Begrundelse er rigtig, og om det Tab, Forbudets Gennemførelse vilde bringe for visse Grupper af selverhvervende Kvinder, er saa stort, at det vejer til overfor de Fordele, Forbudet vilde bringe. Vi kan vel fra alle eller næsten alle Sider være enige om, at det var i høj Grad ønskeligt, om Kvinder, der har Børn, ikke følte sig tvunget til at søge Arbejde i Fabrikker, og at det er uforsvarligt, at Kvinder, der har Hus og Børn at passe om Dagen, arbejder i en Fabrik om Natten. Hvis man hævder, at en Kvinde med nogen Rimelighed kan paatage sig dette, saa er det, fordi man som saa ofte ellers er tilbøjelig til ganske at undervurdere Kvindernes Arbejde i Hjemmet, fordi man ikke sætter sig ind i, hvilket opslidende, enerverende Arbejde det kan være for en Kvinde, i hvert Fald en Kvinde med Børn, at passe sit Hjem. Jeg har tilfældigvis i den senere Tid haft Lejlighed til at besøge og gennemvandre forskellige Fabrikker og iagttage Arbejdsvilkaarene der, og jeg er blevet bestyrket i den Anskuelse, at det er ubarmhertigt, at en Kvinde, der har et husligt Arbejde om Dagen, skal drives ud i dette Fabrikarbejde om Natten. Lad gaa, hvis det drejer sig om en Kvinde, der ingen anden Beskæftigelse har, men at en Kvinde efter en Nats opslidende Arbejde i en Fabrik skal tage hjem og tage et nyt Arbejde, en ny Gerning op der, det er mere, end man kan forlange af et Menneske. De mandlige Arbejdere og de kvindelige Arbejdere, som ikke har nogen huslig Beskæftigelse, er selvfølgelig anderledes stillet i saa Henseende. Kvinderne skal have Frihed til Arbejde, siges der. Men hvad vil det sige med denne Frihed? Hvad er det, de skal have Frihed til? De skal have Frihed til at lade sig tvinge ind i et Helvede. Naar man hører de ærede Medlemmer Fru Mathilde Hauschultz og Hr. Rudfeld tale om, hvor udmærket Kvinder kan gaa ud og arbejde en Nat i en Fabrik og saa gaa hjem derfra og passe deres Hus og deres Børn Dagen igennem, skulde man egentlig tror, at de to ærede Medlemmer aldrig havde set en Fabrik indvendig og og aldrig havde set et Arbejderhjem.

Spørgsmaalet tilspidser sig derfor i